

Załącznik III Wytycznych Komisji Europejskiej dotyczących zapewnienia poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przy wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych

Fundusze Europejskie
dla Wielkopolski

Rzeczypospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Najważniejsze pytania

Poniższe pytania¹ zapewniają ogólne wskazówki dotyczące tego, jakie konkretne zagadnienia można uwzględnić przy sprawdzaniu, czy działania i dokumenty wymienione w załączniku I są zgodne z prawami podstawowymi.

Wpływ na prawa podstawowe	Najważniejsze pytania
Kwestie ogólne	– Których praw podstawowych dotyczy działanie? – Czy przedmiotowe prawa stanowią prawa absolutne (które nie podlegają żadnym ograniczeniom, np. godność człowieka i zakaz tortur)? – Czy działanie ¹ ma zarówno korzystny, jak i niekorzystny wpływ w zależności od praw podstawowych, których dotyczy (np. niekorzystny wpływ na wolność słowa i korzystny wpływ na prawo własności intelektualnej)?
Godność	– Czy działanie ma wpływ na godność człowieka, prawo do życia lub prawo do integralności osoby? – Czy działanie dotyczy kwestii (bio)etycznych (klonowanie, wykorzystanie organizmu ludzkiego lub jego części dla zysku finansowego, badania/testy genetyczne, wykorzystanie informacji genetycznych)? – Czy działanie pociągnie za sobą ryzyko tortur bądź niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania? – Czy działanie będzie miało wpływ pod względem pracy przymusowej lub handlu ludźmi?
Osoby prywatne, życie prywatne i rodzinne, wolność sumienia i wolność słowa	– Czy działanie ma wpływ na prawo do wolności osób prywatnych? – Czy działanie ma wpływ na prawo do prywatności życia prywatnego (w tym domu i wysyłanych i odbieranych informacji)? – Czy działanie ma wpływ na prawo osoby prywatnej do swobodnego przemieszczania się na terenie UE?

¹ Pytania te opracowała Komisja, która również je wykorzystywała w celu monitorowania oceny skutków w kontekście pakietu lepszych uregulowań prawnych.

Wpływ na prawa podstawowe	Najważniejsze pytania
	– Czy działanie ma wpływ na prawo do zawarcia małżeństwa i na prawo do założenia rodziny lub na prawną, gospodarczą i społeczną ochronę rodziny? – Czy działanie ma wpływ na wolność myśli, sumienia i religii? – Czy działanie ma wpływ na wolność wypowiedzi i informacji? – Czy działanie ma wpływ na wolność zrzeszania się i zgromadzeń? – Czy działanie ma wpływ na wolność sztuk i nauk?
Dane osobowe	– Czy działanie wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych? – Kto przetwarza dane osobowe i w jakich celach? – Czy zagwarantowane są prawa osoby prywatnej do dostępu, poprawiania i sprzeciwu? – Czy operacje przetwarzania danych zgłoszono właściwemu organowi? – Czy łańcuchy przetwarzania/przesyłania danych obejmują także przesyły międzynarodowe i – jeżeli tak – czy istnieją jakiekolwiek szczegółowe gwarancje w zakresie przesyłów międzynarodowych? – Czy zapewniono bezpieczeństwo operacji przetwarzania danych z technicznego i organizacyjnego punktu widzenia? – Czy przewidziano jakiekolwiek gwarancje, aby ewentualna ingerencja w prawo do ochrony danych była proporcjonalna i konieczna? – Czy wdrożono odpowiednie/szczególne mechanizmy przeglądu i nadzoru?

Wpływ na prawa podstawowe	Najważniejsze pytania
Azyl i ochrona w przypadku usunięcia z terytorium państwa, wydalenia lub ekstradycji	– Czy działanie ma wpływ na prawo do azylu i czy gwarantuje zakaz wydalenia lub ekstradycji zbiorowej osób prywatnych do państw, w których istnieje poważne ryzyko, że te osoby mogą być poddane karze śmierci, torturom lub poniżającemu traktowaniu.
Prawa własności i prawo do prowadzenia działalności gospodarczej	– Czy działanie ma wpływ na prawa własności (prawo do ziemi, do posiadania majątku ruchomego i wartości niematerialnych i prawnych)? Czy ograniczone są prawa do kupna, sprzedaży lub użytkowania nieruchomości? – Jeżeli tak, czy nastąpi zupełna utrata nieruchomości? Jeżeli tak, jakie są uzasadnienia i mechanizmy kompensacyjne? – Czy działanie ma wpływ na wolność prowadzenia działalności gospodarczej lub nakłada dodatkowe wymogi, które zwiększają koszty transakcji dla podmiotów gospodarczych, których dotyczy działanie?
Równouprawnienie płci, równe traktowanie i równość szans, niedyskryminacja i prawa osób niepełnosprawnych	– Czy działanie chroni zasadę równości wobec prawa i czy może mieć ono bezpośredni lub pośredni wpływ na zasadę niedyskryminacji, równego traktowania, równouprawnienia płci i równych szans dla wszystkich? – Czy działanie ma inny (bezpośredni lub pośredni) wpływ na kobiety i na mężczyzn? – W jaki sposób działanie promuje równość kobiet i mężczyzn? – W jaki sposób działanie pociąga za sobą jakiekolwiek różnice w bezpośrednim traktowaniu grup ludzi lub osób ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną? Czy działanie może prowadzić do dyskryminacji pośredniej?

Wpływ na prawa podstawowe	Najważniejsze pytania
	– Czy w ramach działania zapewnia się poszanowanie praw osób niepełnosprawnych zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych? W jaki sposób? (zob. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:32010D0048)
Prawa dziecka	– Czy działanie wzmacnia lub ogranicza prawa dziecka (lub grupy dzieci)? Jak jest uzasadnienie ewentualnego ograniczenia? – Czy działanie uwzględnia zasadę nadrzędnego interesu dziecka? – Czy działanie pomaga w propagowaniu ochrony praw dziecka? Jeżeli tak, czy uwzględnia również prawa i zasady określone w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka? Jeżeli tak, jakich artykułów może dotyczyć? – W jaki sposób w ramach działania promuje się zasady przewidziane w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka? – Czy działanie narusza którąkolwiek z zasad przewidzianych w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka? – Jakie kroki podjęto, by poprawić sytuację lub zrekompensować wszelkie niekorzystne skutki, jakie może wyrzucić działanie? – Czy poszanowano prawo dziecka do bycia wysłuchanym we wszystkich sprawach, które jego dotyczą? – Czy działanie przyczynia się do promocji wymiarów sprawiedliwości przyjaznych dziecku, dostosowanych do potrzeb, wieku i dojrzałości dziecka?
Dobra administracja / skuteczne środki odwoławcze / wymiar sprawiedliwości	– Czy stosowane procedury administracyjne będą bardziej obciążające? – Czy procedury zagwarantują prawo do bycia wysłuchanym, prawo dostępu do akt z należytym uwzględnieniem tajemnicy zawodowej i handlowej, jak również obowiązek uzasadnienia decyzji przez organy administracji?

Wpływ na prawa podstawowe	Najważniejsze pytania
	– Czy działanie ma wpływ na dostęp osoby prywatnej do wymiaru sprawiedliwości? – Jeżeli działanie ma wpływ na prawa i wolności gwarantowane przez prawo Unii, czy przewiduje ono prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem? – Jeżeli działanie dotyczy prawa karnego lub przewiduje sankcje z zakresu prawa karnego, czy obejmuje ono zapewnione gwarancje w zakresie domniemania niewinności i prawa do obrony, zasad legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary, a także zakazu ponownego sądzienia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary?
Solidarność i prawa pracowników	– Czy w ramach działania poszanowane są prawa pracowników, takie jak: prawo pracowników do informacji i konsultacji w ramach przedsiębiorstwa; prawo do rokowań i działań zbiorowych; prawo dostępu do pośrednictwa pracy; ochrona w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia z pracy; należyte i sprawiedliwe warunki pracy; zakaz pracy dzieci i ochrona młodocianych w pracy; oraz prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego i do usług społecznych?
Ochrona środowiska	– Czy działanie przyczynia się do utrzymania wysokiego poziomu ochrony środowiska oraz poprawy jakości środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju?